

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi Oulun yliopistosta ja Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annettujen lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Oulun yliopistosta ja Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annettuja lakeja. Esityksen mukaan Oulun yliopiston ylioppilaskunta saisi valita opiskelijoita edustavat jäsenet yliopiston hallintoelimiin, kun nykyään opiskelijoita edustavat jäsenet valitaan vaaleilla samoin kuin henkilökuntaa edustavat jäsenet. Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain mukaan opiskelijoita edustavat jäsenet korkea-

koulun hallintoelimiin valitsee nykyään ylioppilaskunnan edustajisto. Esityksen mukaan korkeakoulusta annetussa laissa ei enää säädettäisi, mikä ylioppilaskunnan toimitelimen valitsee opiskelijoiden edustajat. Samalla ehdotetaan muutettaviksi ja kumottaviksi eräitä vanhentuneita säännöksiä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Oulun yliopistosta annetun lain (1033/83) 5 §:n 1 momentissa säädetään, että yliopiston yhteydessä toimii Pohjois-Suomen tutkimuslaitos, jonka tehtävänä on suorittaa erityisesti Pohjois-Suomelle tärkeiden alojen tutkimusta. Saman pykälän 2 momentin mukaan tarkemat säännökset Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksesta annetaan asetuksella. Yliopistossa voi valtion tulo- ja menoarvion rajoissa olla pykälän 3 momentin mukaan muitakin opetus-, tutkimus- ja palvelulaitoksia. Lain 7 §:n 3 momentin mukaan Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksen ja muun 5 §:ssä tarkoitetun laitoksen monijäsenisen hallintoelimen jäseneksi voidaan määrätä myös yliopistoon kuulumaton henkilö siten kuin asetuksella säädetään.

Mainituissa säännöksissä tarkoitetut laitokset ovat erillisiä laitoksia, jotka eivät kuulu tiedekuntiin. Nykyään korkeakoulut perustavat erilliset laitoksensa omalla päätöksellään ja laitosten hallinnosta ja tehtävistä määrätään

johtosäännöllä. Näin ollen Oulun yliopistosta annetun lain 5 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että yliopistossa voi Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksen lisäksi olla myös muita tiedekuntiin kuulumattomia erillisiä laitoksia. Lain 7 §:n 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että yliopisto voi määrätä yliopistoon kuulumattoman henkilön Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksen ja muun erillisen laitoksen hallintoelimen jäseneksi.

Oulun yliopistosta annetun lain 7 §:n 2 momentin ja Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain (686/85) 6 §:n 2 momentin mukaan yliopiston tai korkeakoulun päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla siten kuin asetuksella säädetään. Vaalioikeutettu on jokainen korkeakouluun kuuluva henkilö ja vaalikelpoinen jokainen täysivaltainen vaalioikeutettu, joka on Suomen kansalainen tai virkamies Suomessa.

Hallitusmuodon 84 § on muutettu vuonna

1989 annetulla lailla (724/89) siten, että julkiseen virkaan voidaan yleensä nimittää myös muu kuin Suomen kansalainen. Yhdenmukaisesti tämän kanssa ehdotetaan, että vaatimus Suomen kansalaisuudesta tai asemasta virkamiehenä Suomessa poistetaan nyt esillä olevista laeista. Vastaava muutos on jo aikaisemmin tehty useisiin muihin korkeakouluja koskeviin lakeihin.

Oulun yliopistosta annetun lain 7 §:ään ehdotetaan lisättäväksi momentti, jonka mukaan yliopiston ylioppilaskunta saa valita opiskelijoita edustavat jäsenet hallintoelimiin ja jäsenen vaalitivasta voitaisiin säätää asetuksella. Tällainen järjestelmä on voimassa useissa muissa korkeakouluissa.

Voimassa olevan Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain 6 §:n 2 momentin mukaan korkeakoulun ylioppilaskunnan edustajisto voi valita opiskelijoita edustavat jäsenet korkeakoulun hallintoelimiin siten kuin asetuksella säädetään. Ylioppilaskunnan päätöksenteosta säädetään Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunnasta annetussa asetuksessa (338/75). Asetuksen 3 §:n mukaan ylioppilaskunnan päätösvaltaa käyttää ylioppilaskunnan edustajisto. Koska näin ollen on tarpeetonta säätää ylioppilaskunnan sisäisestä päätöksenteosta korkeakoulua koskevassa laissa, laki ehdotetaan muutettavaksi samantyyppiseen yleisempään muotoon kuin vastaava Oulun yliopistoa koskeva säännös.

Oulun yliopistosta annetun lain 14 §:n 1 momentin ja Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain 13 §:n 1 momentin mukaan professorin tai muun viran perustamisesta yliopistoon ja korkeakouluun lahjoitus- tai testamenttivaroilla säädetään kussakin tapauksessa annettavalla asetuksella. Kummankin pykälän 2 momentissa säädetään tällaisessa virassa olevan virkamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista. Koska valtion virkamieslain (755/86) mukaan virkoja ei enää perusteta asetuksella, ehdotetaan sanottuja pykäläiä muutettavaksi siten, että niissä säädetään enää vain näihin virkoihin kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Oulun yliopistosta annetun lain 15 §:ssä ja Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain 14 §:ssä säädetään yliopiston ja korkeakoulun oikeudesta harjoittaa maksullista palvelutoimintaa. Kummankin pykälän 1

momentin mukaan yliopisto ja vastaavasti korkeakoulu ja niiden laitokset voivat suorittaa valtion ja kunnan viranomaisille sekä yksityisille ja yhteisöille näiden tilaamia tieteellisiä tutkimuksia ja muita palvelutehtäviä ja 2 momentin mukaan tilatuista tutkimuksista ja palvelutehtävistä perittävistä maksuista säädetään asetuksella ja maksut määrätään valtion maksuperustelaisissa (980/73) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan.

Vuoden 1973 maksuperustelaki on kumottu uudella valtion maksuperustelaila (150/92), ja uuden lain nojalla on annettu opetusministeriön päätös korkeakoulujen eräistä suoritteista perittävistä maksuista (81/93). Voimassa olevan valtion maksuperustelain soveltamisalaa koskevan säännöksen mukaan laki koskee korkeakouluja ilman, että siitä olisi erikseen säädettyä korkeakouluista annettavissa laeissa, joten Oulun yliopistosta annetun lain 15 § ja Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain 14 § ehdotetaan kumottaviksi.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä on vaikutusta siihen menettelytapaan, jolla opiskelijoita edustavat jäsenet valitaan Oulun yliopiston hallintoelimiin. Monijäsenisen hallintoelimen jäsenyyttä koskevan rajoituksen poistaminen merkitsee, että ulkomalainen, joka on yliopiston tai korkeakoulun opiskelija tai niihin työsopimussuhteessa, voidaan valita hallintoelimen jäseneksi.

3. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu Oulun yliopiston ja Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun esitysten pohjalta.

4. Voimaantulo

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Oulun yliopistosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Oulun yliopistosta 22 päivänä joulukuuta 1983 annetun lain (1033/83) 15 §,
muutetaan 5 §, 7 §:n 2 ja 3 momentti ja 14 §, näistä 14 § sellaisena kuin se on 5 päivänä
 helmikuuta 1988 annetussa laissa (108/88), sekä
lisätään 7 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

5 §

Yliopiston yhteydessä toimii Pohjois-Suomen tutkimuslaitos, jonka tehtävänä on suorittaa erityisesti Pohjois-Suomelle tärkeiden alojen tutkimusta.

Yliopistossa voi olla myös muita tiedekuntiin kuulumattomia erillisiä laitoksia.

7 §

Yliopiston päätösvaltaa käyttävän monijäsenisen hallintoelimen jäsenet voidaan valita yliopiston piirissä toimitettavilla vaaleilla. Monijäsenisen hallintoelimen jäsenenä voi olla vain yliopistoon kuuluva täysivaltainen henkilö, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Oulun yliopiston ylioppilaskunta voi valita opiskelijoita edustavat jäsenet yliopiston hallin-

toelimiin. Jäsenten valitsemistavasta voidaan säätää tarkemmin asetuksella.

Yliopisto voi määrätä myös yliopistoon kuulumattoman henkilön Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksen ja muun 5 §:ssä tarkoitetun erillisen laitoksen hallintoelimen jäseneksi.

14 §

Lahjoitus- ja testamenttivaroilla perustettuun virkaan kuuluvat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muuhun vastaavaan virkaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

2.

Laki**Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun lain (686/85) 14 § sekä
muutetaan 6 §:n 2—4 momentti ja 13 § seuraavasti:

6 §

Korkeakoulun päätösvaltaa käyttävän monijäsenisen hallintoelimen jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla. Monijäsenisen hallintoelimen jäsenenä voi olla vain yliopistoon kuuluva täysivaltainen henkilö, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunta voi valita opiskelijoita edustavat jäsenet korkeakoulun hallintoelimiin. Jäsenten valitsemistavasta voidaan säätää tarkemmin asetuksella.

Korkeakoulu voi määrätä myös korkeakouluun kuulumattoman henkilön erillisen laitoksen hallintoelimen jäseneksi.

13 §

Lahjoitus- ja testamenttivaroilla perustettuun virkaan kuuluvat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muuhun vastaavaan virkaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri *Olli-Pekka Heinonen*

1.

Laki

Oulun yliopistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Oulun yliopistosta 22 päivänä joulukuuta 1983 annetun lain (1033/83) 15 §, *muutetaan* 5 §, 7 §:n 2 ja 3 momentti ja 14 §, näistä 14 § sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (108/88), sekä *lisätään* 7 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Yliopiston yhteydessä toimii Pohjois-Suomen tutkimuslaitos, jonka tehtävänä on suorittaa erityisesti Pohjois-Suomelle tärkeiden alojen tutkimusta.

Tarkemmat säännökset Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksesta annetaan asetuksella.

Yliopistossa voi valtion tulo- ja menoarvion rajoissa olla muitakin opetus-, tutkimus- ja palvelulaitoksia.

7 §

Yliopiston päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäsenet voidaan valita yliopiston piirissä toimitettavilla vaaleilla *siten kuin asetuksella säädetään. Vaalioikeutettu on jokainen yliopistoon kuuluva henkilö ja vaalikel-poinen jokainen täysivaltainen vaalioikeutettu, joka on Suomen kansalainen tai virkamies Suomessa.*

Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksen ja muun 5 §:ssä tarkoitetun laitoksen monijäsenisen hallintoelimen jäseneksi voidaan määrätä myös yliopistoon kulumaton henkilö siten kuin asetuksella säädetään.

14 §

Professorin tai muun viran perustamisesta yliopistoon 13 §:ssä tarkoitetuilla varoilla säädetään kussakin tapauksessa annettavalla asetuksella.

Ehdotus

5 §

Yliopiston yhteydessä toimii Pohjois-Suomen tutkimuslaitos, jonka tehtävänä on suorittaa erityisesti Pohjois-Suomelle tärkeiden alojen tutkimusta.

Yliopistossa voi olla myös muita tiedekuntiin *kuulumattomia erillisiä laitoksia.*

7 §

Yliopiston päätösvaltaa käyttävän monijäsenisen hallintoelimen jäsenet voidaan valita yliopiston piirissä toimitettavilla vaaleilla. *Monijäsenisen hallintoelimen jäsenenä voi olla vain yliopistoon kuuluva täysivaltainen henkilö, jolle jäljempänä toisin säädetä.*

Oulun yliopiston ylioppilaskunta voi valita opiskelijoita edustavat jäsenet yliopiston hallintoelimiin. Jäsenten valitsemistavasta voidaan säätää tarkemmin asetuksella.

Yliopisto voi määrätä myös yliopistoon kulumattoman henkilön Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksen ja muun 5 §:ssä tarkoitetun erillisen laitoksen hallintoelimen jäseneksi.

14 §

Voimassa oleva laki

Edellä 1 momentissa tarkoitetun viran haltijalla on soveltuvin osin samat oikeudet ja velvollisuudet kuin yliopiston muulla vastaavan viran haltijalla.

15 §

Yliopisto ja sen laitokset voivat suorittaa valtion ja kunnan viranomaisille sekä yksityisille ja yhteisöille näiden tilaamia tieteellisiä tutkimuksia ja muita palvelutehtäviä.

Tilatuista tutkimuksista ja palvelutehtävistä perittävistä maksuista säädetään asetuksella. Maksut määrätään valtion maksuperustelaisissa (980/73) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan.

Ehdotus

Lahjoitus- ja testamenttivaroilla perustettuun virkaan kuuluvat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muuhun vastaavaan virkaan.

15 §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

2.

Laki

Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun lain (686/85) 14 § sekä
muutetaan 6 §:n 2—4 momentti ja 13 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Korkeakoulun päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla siten kuin asetuksella säädetään. Vaalioikeutettu on jokainen yliopistoon kuuluva henkilö ja vaalikelpoinen jokainen täysivaltainen vaalioikeutettu, joka on Suomen kansalainen tai virkamies Suomessa.

Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunnasta annetun asetuksen (338/75) 3 §:ssä mainittu ylioppilaskunnan edustajisto voi valita opiskelijoita edustavat jäsenet korkeakoulun hallintoelimiin siten kuin asetuksella säädetään.

Korkeakoulun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua laitoksen monijäsenisen hallintoelimen jäseneksi voidaan määrätä myös korkeakouluun kuulumaton henkilö siten kuin asetuksella säädetään.

13 §

Professorin tai muun viran perustamisesta korkeakouluun 12 §:ssä tarkoitetuilla varoilla säädetään kussakin tapauksessa annettavalla asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua viran haltijalla on soveltuvin osin samat oikeudet ja velvollisuudet kuin yliopiston muulla vastaavan viran haltijalla.

14 §

Korkeakoulu ja sen laitokset voivat suorittaa valtion ja kunnan viranomaisille sekä yksityisille ja yhteisöille näiden tilaamia tieteellisiä tutkimuksia ja muita palvelutehtäviä.

Korkeakoulun päätösvaltaa käyttävän monijäsenisen hallintoelimen jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla. Monijäsenisen hallintoelimen jäsenenä voi olla vain yliopistoon kuuluva täysivaltainen henkilö, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunta voi valita opiskelijoita edustavat jäsenet korkeakoulun hallintoelimiin. Jäsenien valitsemistavasta voidaan säätää tarkemmin asetuksella.

Korkeakoulu voi määrätä myös korkeakouluun kuulumattoman henkilön erillisen laitoksen hallintoelimen jäseneksi.

13 §

Lahjoitus- ja testamenttivaroilla perustettuun virkaan kuuluvat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muuhun vastaavaan virkaan.

14 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Tilatuista tutkimuksista ja palvelutehtävistä perittävistä maksuista säädetään asetuksella. Maksut määrätään valtion maksuperustelaisissa (980/73) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan.

Ehdotus

(kumotaan)

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 _____.*

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.
